

۱۴

کلیه‌هایت را در آغوش بگیر!

به مناسبت روز جهانی کلیه، با راهکارهای حفظ سلامت کلیه بیشتر آشنا شویم

۱۶

نوروزتان را با تماشای استان قزوین خاطره‌انگیزتر کنید

این پایتخت دیدنی عصر صفوی

زندگی

پنجشنبه ۲۳ اسفند ۱۳۹۷ :: شماره ۵۳۴۷

دقیقا چه وقت رانندگی را می‌بوسیم و می‌گذاریم کنار؟!

۱۵

info@jamejamonline.ir

روابط عمومی: ۲۲۲۶۱۴۷

#صندلی-مترو

صالحی از تهران:

نبود صندلی در قسمت بانوان ایستگاه‌های مترو خیام و ۱۵خرداد باعث خستگی مسافران می‌شود، وقتی علت را از مسوولان جویا شدیم اعلام کردند به علت مقابله با تجمع دستفروشان این کار صورت گرفته که به نظر جوابشان اصلا منطقی نیست.

#تلفن-بانک

گوران از قائمشهر:

چرا تلفن‌بانک تجارت، سه‌گرددش آخر مشتریان خود را اعلام نمی‌کند؟ این درحالی است که بیشتر بانک‌ها این خدمات را به راحتی ارائه می‌دهند.

#دردسر-چالوس

مظاهری از کرج:

ایجاد شیارهای فراوان در جاده چالوس به بهانه کاهش سرعت خودروها باعث صدمه به خودروها می‌شود و متأسفانه گاهی کنترل خودرو نیز از دست راننده خارج می‌شود.

#تشکر-سپاه

یاسمی از تهران:

از دلیر مردان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بابت ایستادگی و همدار به کشتی‌های صید ترال چینی که رونق صیادی را به صیادان جنوب کشورمان برگرداندند، کمال تشکر را داریم.

#مقایسه-ناچا

محمدرزاده از اردبیل:

چرا دولت قیمت بنزین را با کشورهای همسایه مقایسه می‌کند، چرا حقوق کارمندان و کارگران را با کشورهای دیگر مقایسه نمی‌کند؟

#گرانی-دارو

ناظم‌زاده از تهران:

در دوماه اخیر ۳۰ تا ۵۰ درصد قیمت دارو افزایش داشته، ولی وزارت بهداشت می‌گوید این افزایش فقط ۹ درصد بوده، این درحالی است که قیمت بیشتر داروها روی جعبه‌ها درج نشده است.

#جهش-کرایه

پلک شهروند:

کرایه حمل و نقل اتوبوس‌های بین‌شهری نیشابور به مشهد از ۵۰۰۰ تومان یکباره به ۲۰۰۰ تومان افزایش یافت، چرا؟

#چالش-آب

صفری از گرمسار:

نبود امکانات اولیه مانند آب در روستاهای گرمسار باعث از رونق افتادن کشاورزی و دامداری شده و روستاها خالی از سکنه شده است.

#چاقاچ-گوشت

خسروی از تهران:

سختگیری دولت در جابه‌جایی دام به بهانه مبارزه با قاچاق باعث افزایش دوباره قیمت گوشت قرمز شده است و به نظر می‌رسد مسوولان توانایی کنترل و کاهش قیمت گوشت را ندارند.

در روز جهانی اقدام برای حمایت از رودخانه‌ها، شرایط وخیم رودخانه‌های کشور را بررسی کرده‌ایم

گلوی هر رود را سد زدیم!

عکس: انیورا

این پژوهشگر دیپلماسی آب، سدسازی افراطی روی رودخانه‌های کشور ما را نیز حاصل همین نگاه فن‌سالارانه می‌داند و می‌گوید وقتی برخی مسوولان می‌بینند سدسازی به نتیجه نمی‌رسد، به جای این که نوع نگاه خود به طبیعت را اصلاح کنند، به سراغ پروژه‌های دیگری مثل طرح انتقال آب می‌روند و اگر روزی در این پروژه نیز شکست بخورند، بازهم از دستکاری طبیعت دست‌برنخواهند داشت.

میان‌آبادی ریشه همه مشکلات آبی کشور را نیز همین تفکر می‌داند و توضیح می‌دهد بر اساس این تفکر، آب باید به هر شکل ممکن مهار شود و نه مدیریت او خشک شدن دریاچه ارومیه را به عنوان یکی از بزرگ‌ترین آسیب‌های طبیعی ناشی از رواج این نوع نگاه در میان مسوولان اجرایی عنوان می‌کند و می‌گوید، وقتی مسوولان در دوره‌های گذشته دیدند آب زیادی به این دریاچه ریخته می‌شود و آنها نمی‌توانند از آن به نفع توسعه بهره‌برداری کنند، به فکر مهار آب رودخانه‌های منطقه افتادند و از رسیدن حقایبه دریاچه ارومیه جلوگیری کردند. این دریاچه نیز بعد از گذشت چند سال رفته رفته بی‌آب شد.

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس البته معتقد است در دوره فعلی مدیریت اجرایی کشور، درباره اصلاح نگاه فن‌سالارانه به طبیعت و تغییر نگرش در شیوه مدیریت منابع آب شعارهایی داده شده است، اما بسیاری از این شعارها در زمان اجرا نادیده گرفته می‌شود. او علت اصلی این مساله را خارج شدن برخی تصمیم‌گیری‌ها در زمینه مدیریت منابع آب از اختیار سازمان حفاظت محیط‌زیست و حتی وزارت نیرو می‌داند و تاکید دارد ریشه بسیاری از تصمیم‌گیری‌ها در این زمینه مصلحت‌سنجی‌های سیاسی است.

او در این باره اصرار برخی مسوولان بر اجرای شتاب‌زده طرح انتقال آب خزر به سمنان را مثال می‌زند و می‌گوید: برخلاف تمام هشدارهای کارشناسان و حتی دستگاه‌های دولتی متولی مدیریت منابع آب درباره تبعات زیست‌محیطی این طرح، اکنون چون یک مقام اجرایی بلندپایه به لحاظ مصالح سیاسی خود، تصمیم به اجرای این طرح گرفته، قرار است این تصمیم بی‌کم‌وکاست اجرا شود. آیا طرح انتقال آب می‌تواند مشکلات آبی کشور را حل کند؟ این پرسشی است که برای رسیدن به پاسخ آن باید چند سالی صبر کرد. اما ای کاش در این شرایط که سرزمین ما با مشکلات ناشی از کم‌آبی دست‌و‌پنجه نرم می‌کند، مسوولان از آزمون و خطا در مدیریت منابع آب دست‌بکشند و به هشدارهای کارشناسان دلسوز در این زمینه توجه کنند. با این حال، روز جهانی اقدام برای حمایت از رودخانه‌ها فرصتی است دوباره تا به مصیبت‌هایی که تاکنون بر منابع آبی کشور روا داشته‌ایم، بیندیشیم و به این فکر کنیم که نمی‌توان به بهانه توسعه حق طبیعت را پایمال کنیم.

اجرای پروژه‌های صنعتی را از مهم‌ترین الزامات توسعه پایدار می‌داند و تاکید می‌کند راه رسیدن به این شکل از توسعه، آن است که قبل از اجرای پروژه‌های صنعتی، تبعات منفی این پروژه‌ها برای طبیعت و توان اکولوژیک مناطق مورد بهره‌برداری شناسایی شود و مجریان طرح‌ها متناسب با این مسائل، خسارت‌های اجرای آن را به حداقل برسانند.

تفکر خطرناک

کشور ما در منطقه خشک و نیمه‌خشک کره زمین قرار گرفته است و به همین دلیل وقتی پای رودخانه‌ها به میان می‌آید، بیشتر کارشناسان روی بحث‌های کمی، یعنی کاهش آورده آب و خشک شدن آنها تمرکز می‌کنند. اما حجت میان‌آبادی، پژوهشگر دیپلماسی آب در این زمینه نگاه متفاوتی دارد. او به ما می‌گوید نباید آسیب‌های ناشی از فعالیت‌های بشری بر رودخانه‌ها را فقط کمی بررسی کرد، بلکه باید در پژوهش‌های مربوط به رودخانه‌ها، به ابعاد زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آنها نیز توجه داشت. عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس معتقد است بزرگ‌ترین مشکلی که در زمینه رودخانه‌ها در کشور ما وجود دارد، کاهش جریان یا خشک شدن آنها نیست، بلکه این موضوع است که هنوز نگاه مسوولان اجرایی ما به رودخانه‌ها و دیگر منابع طبیعی اصلاح نشده. میان‌آبادی تاکید دارد که در همه دولت‌های گذشته نگاهی به شدت فن‌سالارانه به طبیعت وجود داشته و وجود همین نگاه به رودخانه‌ها نیز باعث لطمه خوردن آنها شده است.

زندگی +

در سال‌های اخیر و بروز پدیده خشکسالی، دوم، برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی مجاور رودخانه‌ها و سوم، اضافه برداشت از آب خود رودخانه به خاطر مصارف مستقیم و غیرمستقیم از جمله شرب، صنعت و کشاورزی. او در این زمینه سدسازی را به عنوان یکی از مهم‌ترین علت‌های اضافه برداشت از آب رودخانه‌ها معرفی می‌کند و توضیح می‌دهد: ما در زمینه بهره‌برداری از سدها، عملکرد مناسبی نداشته‌ایم، زیرا وقتی در این زمینه تخصص آبی بخش‌های مختلف در وزارت نیرو انجام می‌شود، اغلب سهم طبیعت به آن اختصاص پیدا نمی‌کند. این در حالی است که براساس مقررات جاری و ضوابط زیست‌محیطی، باید بین ۲۰ تا ۳۰ درصد حجم آبی که وارد هر سد می‌شود، در طبیعت رها شود. مدیرکل دفتر آب و خاک اما می‌گوید در همه سدهای کشور، حق طبیعت ادا نمی‌شود و همواره بهره‌برداران سدها از ترس این که مبادا روزی آب برای دیگر مصارف کم بیاید، اول از همه سهم محیط زیست را قطع می‌کنند. اتفاقی که از نظر مریدی، می‌توان آن را به عنوان علت اصلی خشک شدن بسیاری از رودخانه‌ها و تالاب‌های کشور از جمله زاینده‌رود و دریاچه ارومیه در نظر گرفت.

جریان که داشته باشند، گویی زندگی هم جاری است، هم برای انسان‌هایی که در کنارشان زندگی می‌کنند هم برای دیگر موجوداتی که حیاتشان به جریان آنها گره خورده است. اما وقتی بیج‌گلویشان را می‌گیرند و آنها را از نفس کشیدن باز می‌دارند، به مرور انسان‌ها، گیاهان و جانوران وابسته به آن نیز با خطر مرگ مواجه می‌شوند. سخن از رودخانه‌هاست؛ شریان‌های حیاتی طبیعت که در دهه‌های اخیر رخسارشان آلوده به پساب‌های شهری و صنعتی شده و سدسازی‌های افراطی، جریانشان را مختل کرده است. این اتفاق البته فقط مخصوص امروز و دیروز نیست و سال‌هاست که رودخانه‌های بسیاری در سراسر جهان با این مشکلات دست و پنجه نرم می‌کنند. به همین سبب، از ۲۲ سال پیش با همت جمعی از فعالان محیط‌زیست از

کشورهای مختلف دنیا، حرکتی جهانی با نام «جنبش حفاظت از رودخانه‌ها» شکل گرفته و بر اساس آن، روز ۱۴ مارس مصادف با ۲۳ اسفند به عنوان «روز جهانی اقدام برای حمایت از رودخانه‌ها و مقابله با سدسازی» نامگذاری شده است.

به خوبی بهره‌بیزند.

از سوی دیگر، موافقان سدسازی، احداث این سازه‌ها را به عنوان راهی برای جلوگیری از سیلاب‌ها معرفی می‌کنند، اما عرب در این زمینه نظر دیگری دارد. او سیلاب را یک ویژگی طبیعی رودخانه‌ها می‌داند و تاکید دارد اگر انسان‌ها در ساخت و سازهایشان حریم رودخانه‌ها را رعایت کنند، دیگر نیاباید از وقوع سیل نگرانی داشته باشند. او در ادامه مزایای دیگری را هم برای سیلاب‌ها برمی‌شمارد و توضیح می‌دهد: وقوع سیل سبب می‌شود که شن و ماسه به اندازه کافی به پایین دست رودخانه منتقل شود، اما سد در برابر سیلاب مانع ایجاد می‌کند و موجب کاهش مقدار شن و ماسه موجود در کف رودخانه در قسمت پایین دست می‌شود. از طرفی، چون شن و ماسه کف رودخانه به نوعی عمل تصفیه طبیعی آب را انجام می‌دهند، کاهش مقدار آن در پایین دست، گندیدگی آب رودخانه را در این بخش به همراه دارد.

این پژوهشگر آب بررسی ضوابط زیست‌محیطی برای

فعالان جنبش حفاظت از رودخانه‌ها عبارت «مقابله با سدسازی» را در انتهای عنوان روز جهانی حمایت از رودخانه‌ها قرار داده‌اند تا همه ساله در این روز به مردم جهان، دولت‌ها و شرکت‌های بزرگ، مشکلاتی را که این سازه‌های پر دردسر و کم‌منفعت برای رودخانه‌ها ایجاد کرده، گوشزد کنند و با صدای بلند درباره معایب متوقف کردن جریان رودهای پرخروش در پشت دیوار عظیم سدها هشدار دهند.

داودرضا عرب، پژوهشگر آب معتقد است سدسازی باعث مختل شدن جریان رودخانه‌ها می‌شود. اتفاقی که کاهش نفوذ روان‌آب‌ها به سفره‌های آب زیرزمینی و در نتیجه، پایین آمدن سطح آبخوان‌ها را در پی دارد. همچنین به گفته او، کاهش میزان آورده رودخانه‌ها در مناطق پایین دست، یکی دیگر از معایب ایجاد اختلال در جریان آب روان‌آب‌ها در اثر سدسازی است. به نحوی که در این شرایط، حتی اگر در یک سال، آسمان هم پر بار باشد، بازهم کشاورزان پایین دست نمی‌توانند از نعمت باران

آورده رودخانه‌ها، نصف شده است

از شواهد این طور برمی‌آید که حجم آب رودخانه‌های کشور در سال‌های اخیر به شدت کاهش یافته است. اما برای این که به نتیجه قطعی در این زمینه برسیم، با متولیان منابع آبی کشور تماس می‌گیریم. نخست شرکت مدیریت منابع آب ایران که وقتی با دو نفر از مسوولانش صحبت می‌کنیم، هیچ‌کدام نمی‌توانند آمار دقیقی از کم شدن آورده رودخانه‌های کشور ارائه دهند.

بعد هم سازمان حفاظت محیط‌زیست که در این زمینه علی مریدی، مدیرکل دفتر آب و خاک آن پاسخگوی ما می‌شود و با استناد به آخرین آماری که وزارت نیرو ارائه کرده، می‌گوید امروزه حجم آب رودخانه‌ها حدود نصف میانگین بلندمدت خود شده است. به گفته او، در میانگین درازمدت که مربوط به دوره‌ای ۴۰ ساله از سال‌های ۴۵ تا ۸۵ می‌شود، حجم آورده آب رودخانه‌ها سالانه بین ۸۰ تا ۹۰ میلیارد مترمکعب بوده، اما در ۱۲ سال اخیر میزان کل روان‌آب‌های سطحی کشور حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد کاهش داشته و به جز بین ۴۵ تا ۵۰ میلیارد مترمکعب رسیده است.

مریدی برای این اتفاق سه دلیل عمده را برمی‌شمارد؛ اول، کاهش میزان بارش‌ها

پویش میان‌رودان

فراموش نمی‌شود

«پویش نجات میان‌رودان» از ابتدای سال گذشته، با هدف معطوف ساختن افکار عمومی جهان نسبت به سدسازی‌های بی‌رویه دولت ترکیه روی دو رود دجله و فرات آغاز به کار کرد. هدف از این پویش، جمع کردن بیش از یک میلیون امضا بود تا از این طریق بتوان آن را در مجامع بین‌المللی مطرح و سازمان ملل را متقاعد کرد برای جلوگیری از این سدسازی‌ها، اقدام کند. زیرا تبعات جلوگیری از تامین حقایبه رودهای دجله و فرات به صدها میلیون نفر از مردم کشورهای عراق، سوریه و ایران وارد می‌شود.

اما تاکنون برای پویش نجات میان‌رودان فقط حدود ۱۷۰ هزار امضا جمع شده است، البته فعالان این پویش فقط توانستند در شش ماه نخست به طور جدی آن را تبلیغ کنند، زیرا بعد از گذشت این مدت، بسیاری از رسانه‌ها دیگر اخبار مربوط به پویش نجات میان‌رودان را پوشش ندادند و در نتیجه مردم نتوانستند آن چنان که باید و شاید در جریان این طرح قرار گیرند.

اما علاوه بر همکاری نکردن رسانه‌ها، عقیم ماندن این پویش دلایل دیگری نیز دارد. از جمله لابی دولت ترکیه در داخل و خارج از ایران و حمایت نشدن این طرح از سوی وزارت امور خارجه کشور. این در حالی است که وزارت امور خارجه ما می‌تواند از این پویش و اصولا هر طرح دیگری که هدف آن جلوگیری از سدسازی‌های بی‌رویه ترکیه روی رودهای دجله و فرات است، در مذاکرات خود با این دولت استفاده کند؛ زیرا اگر پویش نجات میان‌رودان با حمایت وزارت امور خارجه و رسانه‌های داخلی و خارجی مواجه شود، می‌توان از طریق افکار عمومی دنیا به دولت ترکیه فشار آورد تا از اقدامات ضد محیط زیستی خود دست بردارد.

اما حالا که این اتفاق نیفتاده است، روزه‌روز بر نگرانی فعالان محیط‌زیست درباره آینده اقلیم سه کشور ایران، عراق و سوریه افزوده می‌شود. باید توجه داشت اکنون، گنجایش مخازن سدهایی که ترکیه روی دورود دجله و فرات بنا کرده، بیش از ۱۴۰ میلیارد مترمکعب برآورد می‌شود، که این مقدار بیش از ۲/۵ برابر ظرفیت کل سدهایی است که در ۵۰ سال اخیر

در ایران ساخته شده است. همچنین اگر دولت ترکیه بکه‌تاری خود در زمینه سدسازی را ادامه دهد، روزی به این قدرت می‌رسد که در صورت تمایل اجازه ندهد حتی یک قطره از آب دجله و فرات راهی سوریه و عراق شود و همین موضوع قدرت چانه‌زنی این کشور را در معادلات بین‌المللی به شدت افزایش خواهد داد. البته هنوز هم دیر نشده و همچنان می‌توان با فشار افکار عمومی جهان و با حمایت نهادها و رسانه‌های بین‌المللی، جلوی این مساله را گرفت.